ונהגו בני כופרא אגרא בשעת משיכה פגרא בשעת שבירה, אטו במנהגא תליא מילתא? משום דמתניתא תניא, מנהגא. אמר רב ענן אמר שמואל מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית. אמר ליה רב נחמן משום דיתמי נינהו ספינא להו איסורא? יתמי דאכלי דלאו דידהו ליזלו בתר שבקינהו. אמר ליה אימא לי איזו, גופא דעובדא היכי הוה? אמר ליה: ההוא דודא דבני מר עוקבא דהוה בי מר שמואל, תקיל ויהיב ליה, תקיל ושקיל ליה, שקיל אגרא ושקיל פחתא. אי אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא. אמר ליה כי הא אפילו בדקנני נמי שרי למיעבד דהא מקבלי עלייהו חוסכא דנחשא - דכמה דמקלי נחשא בציר דמיה. אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא ואמרי לה אמר רבה בר יוסף בר חמא אמר רב ששת מעות של יתומים מותר להלוותן קרוב לשכר ורחוק להפסד. תנו רבנן קרוב לשכר ורחוק להפסד = רשע, קרוב להפסד ורחוק לשכר = חסיד, קרוב לזה ולזה, רחוק מזה ומזה זו היא מדת כל אדם. אמר ליה רבה לרב יוסף הני זוזי דיתמי היכי עבדינן להו? אמר ליה מותבינן להו בי דינא ויהבינן להו זוזא זוזא. א"ל והא קא כליא קרנא? אמר ליה: מר היכי עביד? אמר ליה בדקינן גברא דאית ליה דהבא פריכא, ונקטינן דהבא מיניה ויהבינן להו ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד, אבל דבר מסוים לא, דלמא פקדון נינהו ואתי מריה יהיב סימנין ושקיל ליה. אמר רב אשי תינח אי משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא, אי לא משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא ניכלו זוזי דיתמי? אלא אמר רב אשי חזינן גברא דמשפו נכסיה ומהימן ושמע דינא דאורייתא ולא מקבל שמתא דרבנן, ויהבינן להו ניהליה בבי דינא:

מתני'

ונהגו בני כופרא · בעלי ספינה קרי בני כופרא לפי שזופתין אותם בזפת: **אגרא בשעת משיכה** · נותנין אותם מיד ואע"פ שקיבל שכרה נותן לו פגרא לכשתשבר: **אטו במנהגא תליא מילתא** · היכי שבקינן להו לקבל שכר הואיל וסופו לקנותה כולה: **משום דמתניתא תניא** · דמותר כדקתני שלא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה נהוג מנהגא: ה"ג משום דמתניתא תניא מנהגא: **בתר שבקייהו** · אחר אביהן לבית הקברות: **גופא דעובדא** · שראית את מר שמואל נוהג כן שהעדת זאת בשמו הא ודאי פשיטא דלא שמעתא איתמר הכי בפירוש אלא מכלל שראית אותו נוהג העדת כן: **דהוה דודא** · קלחת שקורין קלדיר"א: **דבני מר עוקבא** · יתומים היו: **תקיל ויהיב לה תקיל ושקיל לה** · היה משכירה לאחרים ושקלה כשהוא מוסרה להם וחוזר ומקבלה במשקל, אם חסר נחושתה משלמין לו דמי חסרונה ויהיב ליה דמי אגר: **פחתא** · חסרון נחושתה ואי ס"ד אסור להלוותן ברבית אי אגרא לא פחתא למה נותנין שכר הואיל ומקבלין עליהם השוכרין פחת נחושתה: **בדיקנני** · ביתומים גדולים שנתמלא זקנם ואינן קרוים 'יתומים' שרי: **דהא מקבלי עלייהו חוסכא דנחשא** · פחת דמי הנחשת שנשאר כדמפרש ואזיל דכל מה דמיקלי נחשא בצרי דמיה אע"פ שמשלמין את חוסר המשקל יש פחת בנחשת הנותר בו הנשרף באור, וכל נחשת שרוף, דמיו פחותים: **קרוב לשכר** · *(שהיו) יתומים נוטלין חלק בשכר ואין נוטלין חלק בהפסד אבל רבית ממש *לא אלא מה שישתכרו מעותיהם יחלוקו, ואע"ג דבדיקנני אסור, לאו רבית ממש הוא אלא אבק רבית הוא, ומדרבנן, וביתמי לא גזור שלא יכלו מעותיהם להאכילם פרוטה אחר פרוטה: **ויהבינן להו זוזא זוזא** · לסעודת אכילתם: **דהבא פריכא** · גרוטאות של זהב דודאי שלו הן ואינן פקדון דלא עבידי אינשי דמפקדי דהבא פריכא בפקדון וכיון דעשיר הוא ויש לו לגבות ממנו אם יאבדו מעותיו יהבינן להו ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד: **דמשפו ניכסיה** · שנכסיו שקטין אצלו ואין ערעור על קרקעותיו דמשפו כמו (ישעיה יג) "על הר נשפה שאו נס" ומתרגמינן על טורא שליוה: **בבי דינא** · בפני ב"ד שיש להם כח להפקיר נכסי המקבל אצל היתומים ולהתנות עמו קרוב לשכר ורחוק להפסד:

מתני'

מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית · ה"מ למיפרך תיפוק ליה משום לוה דקעבר בלא תשיך (דברים כג) אלא דעדיפא פריך א"נ קסבר דלא מחייב לוה משום לא תשיך אלא כשגם המלוה מוזהר: **דקא מקבלי עלייהו חוסכא דנחשא** · משמע אע"ג דקא מקבל נותן עליה זולא ויוקרא הוה אסור משום דאחריות על המקבל אף על גב דאחריות לא הויא אלא משעת שבירה אלא דוקא משום פחת דחוסכא דנחשא שרי ליקח שכר והא דשרי לעיל (דף סט:) נמי בספינה אגרא ופגרא היינו משום דמקבל עליה קלקול הספינה שמתקלקל העץ במים דלא משלם למשכיר אלא מה שהיא משתברת ומכאן קשה לפי' ריב"ן שפירש לעיל שמותר ליתן עיסקא למחצית שכר קרוב לשכר ורחוק להפסד כיון דמקבל נותן יוקרא וזולא דא"כ למה היה צריך כאן לקבל חוסכא דנחשא לא יקבל אלא זולא ועוד דאמרינן לעיל (דף סח:) ותרי תילתי בהפסד ותילתא באגר למה ליה למיעבד הכי ליקבל עליה הנותן זולא ולישתרי אפילו יהא כל אחריות על המקבל והא דאמרינן לעיל (דף סד·) גבי חמרא אי תקפה ברשותך ומסקינן כיון שמקבל עליה יוקרא וזולא קרוב לזה ולזה הוא התם שאני דמכר גמור הוא: **אתא מריה ויהיב סימנא ושקיל** · תימה דהיכי שקיל ע"י סימנא °הא מצי האי למימר לקוח הוא בידי ואי חיישינן דלמא מודה ליה מקבל דשלו הן א"כ דהבא פריכא נמי ניחוש שמא מודה ליה וא"ת כיון דאין בו סימן למה יאמינו לו א"כ בדבר מסוים נמי ניחוש שמא הגיד לו ואפילו לא היה אמיד היה נאמן לומר לקוח הוא בידי דאימור מציאה אשכח או מתנה נתנו לו והא דאמר בפ' האשה שלום (יבמות קטו: ושם ד"ה וכן) גבי שומשמי דטוען נפקד (א) דידיה שקלתנהו והני אחריני נינהו ואמרינן התם אימור איתרמויי איתרמו דמשמע הא לא שכיח דמתרמי דהוה חשיב סימנא מעליא והיה נאמן המפקיד להוציא מידו [א]התם היה לו למפקיד עדים שהפקיד בחבית במדה זו ועדיין נמצאו כן בחבית ואפילו לא היו עדים בדבר היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהנפקד אינו טוען לקוחין הן בידי או שלי היו מעולם ובני ביתי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקיד לו אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה מגו לא היה נאמן דהוי מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכא חיישינן דלמא אתי מריה אחר מיתת המקבל כדאמרי' בהכותב (כתובות פה: ושם ד"ה ועוד) ועוד גבי ההוא דאפקיד כסא דכספא בי אשא שכיב אשא ולא פקיד אתא מריה ויהיב סימנא אר"נ חדא דידעינן ביה בחשא דלא אמיד ועוד דקא יהיב סימנא משמע אפי' אמיד נמי כיון דיהיב סימנא שקיל ומיהו קשה כיון דאמיד הוא אמאי לא נטעון ליתמי לקוח הוא והיינו יכולין לומר דלא טענינן להו לקוח אלא בדברים שהיה אביהם משתמש בחייו אבל דברים שלא היה משתמש בהם דומה הוא שבפקדון הם אצלו ומהדרינן בסימנא אבל א"כ לא שבקת חיי לכל בני עשירים שאדם שהיה רגיל אצלם ויודע ענייניהם ילך ויגיד לאחרים דלא עיילי ונפקי בביתם סימני כסף וזהב שלהם ועוד אכתי קשה דלמה ליה הכא דאית ליה דהבא פריכא אפילו דבר המסוים נמי אלא שיאמר בפני ב"ד שהוא שלו ונראה לפרש דהכא בשמעתין חיישינן שמא יבאו עדים שהפקיד בידו חפץ שיש בו סימן זה וכיון שמביא עדים אין להם לב"ד למנוע מלהראות החפץ לעדים ויכירו אם הוא זה ובההיא דהכותב עיקר טעמא הוי משום דלא אמיד וכיון דלא אמיד אין לנו לטעון ליתומים לקוח ביד אביהן דמליאה או מתנה מילתא דלא שכיח הוא ולא טענינן ליתמי אע"ג שאביהן היה נאמן לטעון לקוח היה בידי והכי פירושו חדא דידעינן ביה דלא אמיד ובטעם זה לחודיה סגי ועוד דאפילו את"ל דלא מהני אמיד לחודיה הא קא יהיב סימנא ויועילו שני הטעמים יחד [ב] א"נ מעיקרא לא ר"ל שהיה הטעם דלא אמיד לחודיה דיי אלא מתחילה לא נתכוון לומר אלא שבין שניהם יועילו והא דאמר בסוף פ"ק דכתובות (דף יג:) גבי ארוס וארוסתו דאמר התם רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דקא מודה ועוד האמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ופריך ובהא כי לא מודה מי מכשר רבן גמליאל התם לא מצי למימר שיועילו שני הטעמים דהאי טעמא דהא קא מודה לא מהני לחודיה לא מהני נמי בהדיה דהלכה כרבן גמליאל כיון דלא מכשר אלא ברוב כשירין אצלה והכא כולן פסולין אצלה לבד מארוס ולהכי פריך כי לא מודה פי' כי לא מהני טעמא דמודה לחודיה מי מהני בהדיה טעמא דהלכה כר"ג כו':

אין

עין משפט נר מצוה

קא א ב מיי' פ"ה מהל' מלוה ולוה הל' יא סמג לאוין קצג טוש"ע י"ד סי' קעו סעיף ג:

קב ג מיי' שם פ"ד הלכה יד ופי"א מהל' נחלות הלכה א סמג שם טוש"ע י"ד סי' קס סעיף יח וטוש"ע ח"מ סי' רל סעיף א:

קג ד מיי' פ"ה מהל' מלוה הל' ח סמג שם:

קד ה מיי' שם פ"ד הל' יד ופי"א מהלכות נחלות הל' א סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רל סעיף א:

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אתא וכו' דטוען נפקד דידך שקלתינהו:

◆

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אתא. התם היה כו'. נ"ב וכ"כ ביבמות שם ד"ה וכן ובכתובות פה ב' ותירצו כא דכאן דג"כ חיישינן שמא הפקידו בעדים וכ"כ תוס' למטה ונראה לפרש דהכא בשמעתין כו': [ב] שם א"נ מעיקרא כו'. נ"ב וכ"כ תוס' בכתובות שם וביבמות קט"ז ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אתא וכו' הא מצי האי למימר לקוח. עיין חולין דף צו ע"א תוס' ד"ה שלניא:

[ערכין כג.]

[צ"ל שיהיו]

נושא
להסביר הא דאמר שמואל - מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית

מבנה
(מחקב) דין של שמואל ותשובות דבורי
קושיות ודחיות
אימרות בדינן מעות של יתומים

נושא
אין מלפלפים במעות יתומים

מתני' *אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ם *לוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב. מלוה ישראל מעותיו של עכו"ם מדעת העכו"ם אבל לא מדעת ישראל: **גמ'** למימרא דברשותא דמקבל קיימא ורמינהו *המקבל צאן ברזל מן הנכרים ולדות פטורין מן הבכורה אמר אביי לא קשיא הא דמקבל עליה אונסא וזולא הא דלא קביל עליה אונסא וזולא, א"ל רבא אי דקביל עליה מרה אונסא וזולא "צאן ברזל" קרית ליה, ועוד אדתני סיפא אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ם *ליפלוג בדידיה במה דברי' אמורים דלא קביל עליה (א) אונסא וזולא אבל קביל מרה אונסא וזולא שפיר דמי? אלא אמר רבא אידי ואידי דלא קביל עליה מרה אונסא וזולא וגבי בכורות היינו טעם הולדות פטורין מן הבכורה כיון דאי לא יהיב זוזי אתי נכרי תפיס לה לבהמה, ואי לא משכח לה לבהמה תפיס להו לולדות והוי ליה יד נכרי באמצע וכל יד נכרי באמצע פטור מן הבכורה. °מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו מאי לחונן דלים? אמר רב כגון שבור מלכא אמר רב נחמן אמר לי הונא לא נצרכא אלא דאפילו רבית דעובד כוכבים איתיביה רבא לרב נחמן °לנכרי תשיך מאי תשיך לאו תשוך? לא, תשיך, לא סגי דלאו הכי? לאפוקי אחיך דלא בהדיא כתב ביה ולאחיך לא תשיך לעבור עליו בעשה ולא תעשה, איתיביה לוין מהן ומלוין אותם ברבית וכן בגר תושב אמר רב חייא בריה דרב הונא לא נצרכא אלא בכדי

תורה אור

משלי כח

דברים כג

מתני' אין מקבלין צאן ברזל· כל אחריות הנכסים על המקבל ושם אותם עליו במעות וכל זמן שאין נותן לו מעותיו חולקין השכר ואע"ג דמשנה יתירה היא דהא תנא ליה (לעיל דף סח.) אין מושיבין חנוני למחצית שכר משום דמקבל עליו פלגא בהפסד וכל שכן הכא דקיבל כל האחריות עליו, נקט ליה משום סיפא אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ם: **מדעת העכו"ם·** מפרש בגמרא: **גמ' למימרא דשם צאן ברזל ברשותא דמקבל קיימא·** ובאחריותו מדקתני (ב) שהוא רבית: **ולדות פטורין מן הבכורה·** לא מיבעיא אמהות דפטורות מן הבכורה שאם ילדה בכור אינו קדוש שהרי הן עצמן של נכרי והתורה אמרה בישראל ולא באחרים אלא אפילו ולדות שחלקם של ישראל אותן המגיעין לחלק ישראל פטורין מן הבכורה כשיתעברו וילדו אלמא ברשותא דנותן קיימי, דאי באחריות דמקבל קיימי אמאי פטורין: **הא דקביל עליה נכרי אונסא וזולא·** מתניתין דבכורות כגון דקיבל עליה אונסא וזולא ומתני' דהכא דלא קביל עליה אונסא וזולא: **אי דקביל עליה נכרי אונסא וזולא צאן ברזל קרית ליה·** הלא הם פוחתים אצלו: **ועוד·** אי איתא דהיכא דקביל עליה אונסא וזולא קרית ליה צאן ברזל: **אדתני סיפא·** דמתני' אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ס: **לפלוג וליתני בדידיה·** בישראל: **אידי ואידי דלא קביל עליה.** בעל הבהמות אונסא וזולא וברשותא דמקבל קיימי: **וגבי בכור היינו טעמא דפטורין מן הבכורה·** כיון דאי אתי נכרי תבע זוזי כמו ששמאן עליו ולא יהיב ליה תפיס לה לבהמה הראשונה שהיתה שלו, ואי לא משכח בהמה תפיס ולדות המגיעין לחלקו של ישראל: **הוה ליה יד נכרי באמצע·** יש לו כח בולדות הלכך אף הן פטורין מן הבכורה: **שבור מלכא·** מלך פרס היה ונוטל ממון מישראל וחונן בהם דלים נכרים שהם דלים מן המצות: **אפי' רבית דעובד כוכבים.** שישראל נוטל מן העובד כוכבים יורד לטימיון: **מאי לאו תשוך·** שמותר אתה ליקח הימנו נשך: **לא תשיך.** דוקא קאמר אתה תן לו רבית: **לא סגיא דלאו הכי·** וכי בא הכתוב לצוות עלינו ליתן רבית לעכו"ס, דאילו להתיר קאמר, פשיטא, והיכי תיתי ליה למיסרי:

בכדי

אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית· [א] פי' בקונטרס כל האחריות נכנסים על המקבל ושם אותם במעות עליו וכל זמן שאין נותן לו מעותיו חולקים השכר ואע"ג דמשנה יתירה היא דהא תנא ליה (לעיל דף סח.) אין מושיבין חנווני למחצית שכר משום דמקבל עליה פלגא דהפסד וכל שכן הכא דמקבל עליה כל אחריות נקט ליה משום סיפא אבל מקבלין צאן ברזל מן העכו"ס ולפירושו לא הוי רבית זו אלא מדרבנן שהוא קרוב לשכר ורחוק להפסד וקשה דמאי פריך בגמרא ממתניתין דהכא אמתני' דבכורות (דף טז: וסס: ד"ה אין) הא ע"כ ס"ל למקשה דמתניתין דבכורות בדלא קביל עליה נכרי אונסא וזולא מדפריך רבא אשינויא דאביי אי דקביל עליה אונסא וזולא צאן ברזל קרית ליה ואם כן על כרחך הויא רבית דרבנן ואפ"ה הוה אתי ליה שפיר הא דפטירי מן הבכורה משום כיון דלא נקיט מריה זוזי ברשותיה קיימי כדאמר בהדיא האי טעמא בפ"ב דבכורות (שם) מקמי דרמינן עלה ממתני' דהכא וא"כ מאי קשיא ליה ממתניתין דהכא ועוד דפריך בגמרא ולפלוג וליתני בדידיה אבל קיבל עליה אונסא וזולא מקבלין הא עיקר מתניתין לא אתא אלא לאשמועי' דמן עכו"ס מקבלין כדפירש בקונטרס אבל בישראל דקיבל עליה נותן אונסא וזולא דמקבלין לא אצטריך כלל דהא מרישא שמעינן לה אבל מקבלין עגלים וסייחים וכו' ונראה כמו שפי' רבינו תם דמתני' דהכא איירי ברבית דאורייתא שפסק דמים על הצאן וגם פסק דמי השבח וקבל עליו לתת בכל שנה דבר קצוב בין יהיה שם שבח בין לא יהיה והיינו רבית קצוצה ותנא ההיא דחנווני שהוא רבית דרבנן והכא קמ"ל דהאי רבית דאורייתא הוא כדקתני מפני שהוא רבית כלומר רבית דאורייתא ואע"ג דקתני לעיל (דף סד:) לא ישכור הימנו בפחות מפני שהוא רבית והיינו רבית דרבנן לפר"ת שעושה נכייתא דבית כנכייתא דשדה התם אצטריך לאשמועינן דהוי רבית דרבנן דלא הוי כמו שאר משכנתא בנכייתא דשריא אבל האי מפני שהוא רבית דהכא אי לאו דלאורייתא קאמר מאי קמ"ל וכפר"ת משמע בירושלמי דקאמר איזהו צאן ברזל היה לו ק' צאן ואמר ליה הרי עשויות לך בק' דינרים של זהב ולדות וחלב וגיזות שלך ואם מתו אתה חייב באחריותן ואתה מעלה לי שכר סלע מכל אחת ואחת משלך באחרונה אסור משמע בהדיא ששם עליו הקרן והשבח והשתא א"ש דאי לאו מתני' דהכא לא הוי קשה לן מתני' דבכורות אמאי פטורין דשפיר חשיבי ברשות הנכרי כיון דאי לא יהיב ליה זוזי תפיס לבהמה ואי לא משכח לבהמה תפיס לולד אע"פ שנותן לו מהם קצבה בכל שנה ולהכי לא נפקי ולדות אכתי מרשות נכרי כי יש לו בהן עדיין קלא קנין אבל משום דחשיב ליה במתני' דהכא רבית דאורייתא פריך שפיר דא"כ יצא מרשות בעלים לגמרי כשאר מלוה ורבא מסיק דהאי דפטור מן הבכורה לאו משום דקיימא ברשותא דמרה אלא משום דחשיב יד נכרי באמצע כדמפרש ואזיל ובכל דהוא יד נכרי באמצע פטור דלא קרינא ביה כל מקנך תזכר (שמות לד) דמשמע שתהא מכל וכל רשות ישראל שלא תהא יד נכרי באמצע כלל ופריך נמי שפיר לפלוג וליתני בדידיה אע"ג שכבר שמעינן לה מרישא כמו כן מקבלין צאן ברזל מן העכו"ס איצו חידוש וטפי אית לן לאיפלוגי בדידיה: **ואי** לא משכח לבהמה תפיס לולד הוה ליה יד נכרי באמצע· וא"ת מ"ש מבהמת ארנונא דחייבת בבכורה ללישנא קמא דרבא בפ"ק דפסחים (דף ו: ושם ד"ה התם) היכא דמצי ישראל לסלוקיה בזוזי וה"נ אי יהיב ליה זוזי לא תפיס לא לבהמה ולא לולדות וי"ל דהתם עיקר הבהמה של ישראל מתחילה אלא דמשועבדת לארנונא וכיון דמצי לסלוקי בזוזי לא יצאת מרשות ישראל ולא חשיב יד נכרי באמצע אבל הכא דמתחילה הבהמה של נכרי כל זמן שיש לו לנכרי כח זה דאי לא יהיב זוזי תפיס לבהמה לא יצאת מרשות הנכרי ומקרי יד נכרי באמצע דלא נסתלק לגמרי:

תשיך לא סגי דלאו הכי· אבל אי תשוך ניחא דלא סגי דלא תשוך דלאסור להלוות לו בחנם כדאמר קרא (דברים ז) לא תחנם ועוד שאמר הכתוב להלוות להם ברבית וא"ת ומאי פריך מהאי קרא הא לא אסור אלא מדרבנן גזירה שמא ילמוד ממעשיו כדאמרינן בסמוך וי"ל דהכי פריך מהאי קרא כיון דאמר רחמנא לנכרי תשיך לא היה להם לחכמים לאסור והא דדריש ליה מקרא דשלמה אע"ג דלא אסור אלא משום גזירה אפשר דשלמה גזר אי נמי שלמה דיבר ברבית דאורייתא ורבנן הוא דאסמכוה מילתייהו אקרא דידיה ומה שנהגו עתה להלוות לנכרים אור"ת משום דבעל סופרים הלך אחר המיקל וקי"ל כאידך לישנא דמתני הא דרב הונא אבריייתא דרב יוסף ולא אסרו מעולם רב נחמן ורב הונא רבית דנכרי ואפי' ללישנא קמא יש להתיר לפי שיש עלינו מס מלך ושרים והכל הוי כדי חיינו ועוד שאנו שרויין בין האומות ואי אפשר לנו להשתכר בשום דבר אם לא נישא וניתן עמהם הלכך אין לאסור רבית שמא ילמוד ממעשיו יותר משאר משא ומתן וא"ת כיון דרבית עכו"ס שרי לאידך לישנא למה לא חיה אותו שהלוה בריבית במתים שהחיה יחזקאל בבקעת דורא כדאמר בתרגום [ירושלמי] של והוא כד שלח פרעה וי"ל דשמא בני נח היו מוזהרין על הרבית כמו שהוזהרו על הגזל ואע"ג דרבית לא אתי מגזל (לעיל סא.) מ"מ כי היכי דדרשינן בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נז.) דבני נח מוזהרין על הגזל מכל עץ הגן ולא גזל ה"ה לרבית ואונאה ואם תאמר ואם כן מאי פריך תשיך לא סגי דלא תשיך דלמא אתי למימר אע"ג דהוזהרו על הרבית זה מזה שרי ליה לעכו"ס להלוות לישראל ברבית דאם היה אסור א"כ היה עובר ישראל משום לפני עור וי"ל דמלא תשיך לאחיך נפקא הא לעכו"ס

[בכורות טז:]

[לקמן עא.]

בכורות עז.

[לפלוג וליתני בדידיה כצ"ל]

דברים כג:כא
לנכרי תשיך ולאחיך
לא תשיך למען יברכך
ה' א-להיך בכל משלח
ידך על הארץ אשר
אתה בא שמה לרשתה

קה א מיי' פ"ה מהל' מלוה ולוה הל' יב סמג לאוין קצג טוש"ע י"ד סי' קעז סעיף א:

קו ב מיי' שם פ"ה הלכה א ועיין שם בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קנט סעיף א:

קז ג ד מיי' פ"ד מהל' בכורות הל' ד סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי' שכ סעיף ז:

קח ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג:

קט ו ז מיי' פ"ה מהל' מלוה ולוה הלכה ב סמג לאוין קצג טוש"ע י"ד סי' קנט סעיף א:

נושא/מגנה

יישובים לסתירה בין משנתנו (דמשמע דצאן ברזל ברשות המקבל) למשנה דבכורות (דמשמע דבעלות בעה"ב קיימא)

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא קביל עליה מרה אונסא וזולא אבל קביל עליה מרה: (ב) רש"י ד"ה למימרא וכו' מדקתני מפני שהוא:

◆

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אין· פירש כו'. נ"ב וכן פי' הרמב"ם (ועמ"ש רבינו ביו"ד ר"ס קע"ז):

מגנה

ב ג לשונות של ר' הונא שהתבטא בענין רבית של עכו"ם

גליון הש"ם

גמ' דאפי' רבית דעכו"ם. עיין מכות דף כד ע"א:

נושא

ל"ב דברי ר' הונא שמגנה לקיחת רבית מעכו"ם עם מקור שמתיר

מגנה

(מחזק) לטובת ר' הונא

קושיא